

hidtil har kunnet staae saavel gode som billige Jolk". Fremdeles hedder det: „Ogsaa kan jeg i det Hele taget anbefale min Karleforretning, da den især i den sidste Tid har taget et meget bethdeligt Opsving. Jeg paa-tager mig ogsaa at staae de bedste Forvaltere, Aulskarle, Bestyrere, Meierister, Staldkarle, Høgtiere, hvilke sidste saavel som Drengene kunne faaas til at malle.“

Formanden (Berg): Er Oplæsningen saa færdig?

Bajer: Der er kun en lille Sætning endnu, som jeg med den ærede Formands Tilladelse vil oplæse, idet jeg springer en hel Del over. Der staar senere: „Man kan jo næppe faae en Mallepige, uden at hun har gjenneemgaaet saa mange Hænder, at hun bliver saa dyr som Guld.“ Jeg tror ikke, jeg behøver at oplæse Mere af dette Avertissement for at vise, hvad Følgen kan blive, dersom et Vædringsforslag som det foreliggende bliver ophøiet til Lov, hvor den frie Konkurrence bliver gjort gjældende paa en saadan Maade, som vi have set, allerede finder Sted, men jeg tror, at Følgen vil blive endnu mere slaaende, naar Enhver, der opfylder visse Betingelser, som ikke ere vanffelige at opfylde, er berettiget til at faae Næringsbevis udleveret.

Naar jeg har stillet et Par Vædringsforslag til denne Sags Behandling, har jeg stillet dem principalt til det foreliggende Lovforslag, saaledes som det blev forelagt den 8de Februar for dermed at antyde, at jeg foretrækker dettes Princip fremfor Udvalgets Flertals. Iøvrigt indeholder det, der staar i mit Vædringsforslag under Nr. 1, det Samme, som findes i Flertallets Forslag, idet jeg nemlig i den Henseende er fuldstændig enig med Flertallet i, at denne Bestilling ikke bør være udelukkende en Bestilling for Mænd, men at Kvinder ogsaa bør kunne faae Del i den. Jeg tror netop, at det i Moralens Interesse — netop fordi der er saa mange kvindelige Tyende — er rigtigt, at Kvinder ogsaa faae Afgang til at være, hvad man med en gammel Betegnelse fra 1728 kalder Fæstefoner. Det siges ikke udtrykkelig i Regjeringsforslaget, der er der kun i § 1 Tale om „Personer“, og senere staar der kun Fæstemænd og Fæstemænd. Derfor har jeg til det, jeg har taget af Flertallets Forslag, tilføiet, at „Fæstemænd“ i denne Lov ogsaa kan bethede „Fæstefoner“ — der er en Trykfeil i dette Forslag, som er let at se — men foruden dette Vædringsforslag, som jeg har stillet til Regjeringsforslaget, har jeg stillet et andet, som gjæl-

der begge Forslag, baade Regjeringsens oprindelige Forslag og det af Udvalgets Flertal stillede, idet jeg nemlig tænker mig Muligheden af, at Udvalgets Forslag bliver vedtaget, og da ønsker jeg, at det skulde have en saadan Tilføielse. Det er et Forslag, som forsaavidt slet ikke rører ved Sagens Grundtanke, men har sin moraliske Betydning. Dette gjælder det sidste og næstsidste Forslag, jeg har stillet, nemlig, at den omhandlede Tilladelse eller efter Flertallets Forslag Næringsbevis kan indskrænktes til at omfatte alene mandligt eller kvindeligt Tyende, men kan da kun meddeles henholdsvis Mænd eller Kvinder. Jeg tror ikke, jeg behøver at sige Videre til dets Anbefaling. Jeg skal dog nævne, hvad der er mig sagt; hvorvidt det er rigtigt, tør jeg ikke indstaa for; men har det ikke været Tilfældet, kan det blive Tilfældet — i Særdeleshed, dersom den frie Konkurrence kommer til at brede sig meget paa dette Omraade — at Fæstemænd og Fæstefoner søge at gjøre sig den størst mulige Fordel, at have saa store Indtægter og saa smaa Udgifter som muligt, søge at faae deres Varer ligesom paa Dplag og ville i større Udstrækning end hidtil søge at faae Logis til dem for at beholde dem hos sig saa nær som muligt. Under saadanne Forhold vil det let hænde, hvad der er sagt mig, alt er hændt, at man har ladet Karle og Piger bo Matten over i samme Rum. Det er en af Grundene til, at jeg har troet det rigtigt i Moralens Interesse at stille dette Forslag, at Tilladelsen eller Næringsbeviset kan indskrænktes til mandligt eller kvindeligt Tyende, og at det i saa Fald kun kan gives henholdsvis til Mænd eller Kvinder. Det skulde glæde mig, om den ærede Ordfører, selv om han iøvrigt i Principet er uenig med mig, hvad jeg ikke tvivler om, dog vil kunne anbefale dette lille aldeles neutrale Forslag til Vedtagelse.

Jeg sagde, at jeg anser Regjeringsforslaget for et Skridt fremad, om end kun for et lille Skridt, og det skal jeg forklare lidt nærmere. Jeg tror, at det vil være rigtigst at gjøre Fæstemænd og Koner til kommunale Bestillingsmænd. Hvad er det for en Tjeneste de skulle yde Samfundet? De skulle yde Samfundet. . . .

Formanden (Berg): Det ærede Medlem veed meget vel, at almindelige Betragtninger over Spørgsmaalet ikke henhøre til anden Behandling. Det er Vædringsforslagene, de enkelte Paragrafer og Sagens Overgang til tredje Behandling, hvorom Forhandlingen dreier sig. Hvis det ærede